

Tiedote 26.1.2016

Talouspolitiikan arviointineuvosto pitää julkisen talouden sopeutuksen mitoitusta ja aikataulua oikeasuuntaisena, mutta arvostelee finanssipolitiikan tavoitteenasettelua

Hallituksen finanssipolitiikka on asteittain kiristävä ja leikkaa julkisia menoja vajaalla neljällä miljardilla eurolla hallituskauden aikana. Finanssipolitiikan kiristäminen heikentää talouskasvua, mutta on välttämätöntä, koska julkiset menot ja tulot eivät ole tasapainossa pitkällä aikavälillä. Menoleikkausten jälkeenkin julkisen talouden ennustetaan olevan selvästi alijäämäinen hallituskauden lopulla, eikä keskipitkän aikavälin finanssipoliittisia tavoitteita todennäköisesti tulla saavuttamaan.

Finanssipolitiikan liikkumavara on hyvin pieni. Kiristävämpi finanssipolitiikka olisi nykyisen heikon talouskasvun oloissa haitallista, mutta sopeuttamisen lykkäämiselläkään ei ole saavutettavissa merkittäviä hyötyjä. Arviointineuvosto pitää siksi hallituksen sopeustoimien mitoitusta ja aikataulua perusteltuna.

Sen sijaan arviointineuvosto kritisoi finanssipolitiikan tavoitteenasettelua. Finanssipolitiikan tavoitteiden ja sääntöjen perimmäinen tarkoitus on julkisen talouden kestävyys turvaaminen pitkällä aikavälillä. Lyhyen ja keskipitkän aikavälin tavoitteet olisi siksi asetettava niin, että ne ovat sopusuunnassa pitkän aikavälin kestävyystavoitteen kanssa. Lisäksi valtiota, kuntasektoria ja sosiaaliturvarahastoja koskevien tavoitteiden pitäisi olla sopusuunnassa koko julkista sektoria koskevien tavoitteiden kanssa. Myös sektorikohtaiset tavoitteet tulisi siksi asettaa suhdannekorjattuna ja niiden summan tulisi olla sama kuin koko julkista sektoria koskeva keskipitkän aikavälin tavoite.

Arviointineuvosto suhtautuu kriittisesti hallituksen linjaukseen, jonka mukaan veroaste ei nouse vaalikauden aikana, ja tästä seuraavaan päätökseen sopeuttaa julkista taloutta vain menoja leikkaamalla. Verotus on Suomessa kansainvälisesti verrattuna kireää, mutta veroaste on huono mittari julkisen talouden koolle tai verotuksen aiheuttamille vääristymille. Lisäksi julkisten menojen leikkauksilla ja erityisesti julkisten investointien vähentämisellä on suurempi negatiivinen vaikutus talouskasvuun kuin veronkorotuksilla. Verotuksen tason vaikutus työllisyyteen ja verotettavaan tuloon on keskimäärin melko pieni, ja toisaalta tietyt julkiset palvelut tukevat työntekoa. Silti arviointineuvosto pitää hyvänä veronkevennysten kohdentamista pieniin palkkatuloihin työtulovähennystä kasvattamalla.

Hallitus pyrkii parantamaan suomalaisten yritysten kilpailukykyä työnantajamaksuja alentamalla sekä lomarahoja ja sairaspäiväkorvauksia pienentämällä. Tämän toivotaan korjaavan kilpailukykyongelmaa, joka on syntynyt, koska palkkataso ei ole sopeutunut työn tuottavuuden alenemiseen. Arviointineuvosto pitää tavoitetta hyvänä, mutta hallituksen laskelmia kilpailukykypaketin työllisyysvaikutuksista liian optimistisina. Erityisen ongelmallisina arviointineuvosto pitää laskelmien oletuksia, joiden mukaan palkkataso ei reagoi työehtojen muutoksiin sekä oletuksia palkkakustannusten työllisyysvaikutuksen suuruudesta. Myös kilpailukykypaketin rahoitus julkisen sektorin säästöjen avulla on epävarmalla pohjalla.

Talouspolitiikan arviointineuvosto on vuonna 2014 perustettu riippumaton hallituksen talouspolitiikan tavoitteiden ja näiden saavuttamiseksi valittujen keinojen tarkoituksenmukaisuutta arvioiva elin. Arviointineuvostoon kuuluu viisi yliopistojen taloustieteen yksiköiden ja Suomen Akatemian esitysten perusteella nimettyjä jäsentä ja Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen yhteydessä toimiva sihteeri. Talouspolitiikan arviointineuvoston raportti 2015 on luettavissa englanninkielisenä versiona 26.1.2016 alkaen osoitteessa <http://www.talouspolitiikanarviointineuvosto.fi/>

Lisätietoja:

Roope Uusitalo
Talouspolitiikan arviointineuvoston puheenjohtaja
s-posti: roope.uusitalo@jyu.fi; puh: 0400 842 340

Tuomas Matikka
Talouspolitiikan arviointineuvoston pääsihteeri
s-posti: tuomas.matikka@vatt.fi; puh: 0295 519 461